

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: August
Nazwisko: Hlond
Miejsce urodzenia: Brzęczkowice
Data urodzenia: 05-07-1881
Imię ojca: Jan
Imię matki: Maria Imiela
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Teczka zawiera materiały operacyjne dotyczące prymasa Augusta Hlonda. Jak wynika z analizowanych materiałów prymas Polski kardynał August Hlond w latach 1945-1948 był rozpracowywany przez Departament V MBP w związku z podejrzeniem o "wrogą działalność" i "współpracę z Niemcami". W teczce znajdują się materiały niemieckiej policji i gestapo pozyskane przez MBP z archiwów francuskich i niemieckich dotyczące prymasa Augusta Hlonda oraz część materiałów dotyczących działalności przedwojennej oraz powojennej ww. Znajdują się tam również materiały operacyjne oraz meldunki UB dotyczące działań polskiego duchowieństwa po śmierci prymasa, fragmenty przesłuchań księdza Antoniego Baraniaka dot. prymasa Hlonda, a także notatka informacyjna Biura "C" MSW z 9.12.1969 dotycząca prymasa w której opisano cały życiorys duchownego.</p>	<p>IPN BU 01283/1, IPN BU 01283/2, IPN BU 01283/3.</p>	
<p>Teczka zawiera sprawozdania miesięczne WUBP w Gdańsku dotyczące bezpieczeństwa w województwie za okres grudzień 1947- grudzień 1948 przesyłane do centrali MBP w Warszawie. Osoba prymasa Augusta Hlonda przechodzi w raporcie za okres 1.06.1948 - 30.06.1948. W raporcie opisuje się reakcje jakie wśród duchownych i wiernych na terenie województwa wywołało orędzie kardynała Hlonda z dnia 24.05.1948 skierowane do polskiej ludności katolickiej zamieszkałej na tzw. Ziemiach Odzyskanych. W liście tym prymas zdecydowanie potępił kolportowane przez komunistyczną propagandę informacje sugerujące że papież Pius XII oraz kościół w Polsce opowiadają się za rewizją zachodnich granic Polski Ludowej.</p>	<p>IPN Gd 0046/4.</p>	

Teczka zawiera materiały operacyjne gromadzone przez Departament IV MSW w latach 1968-1975 na temat prymasa Augusta Hlonda. Akta zawierają wycinki prasowe z lat 1946-1948, zdjęcia kardynała Hlonda, udzielane przez niego wywiady prasowe, jego listy pasterskie i orędzia, nasłuch z rozgłośni zagranicznych, RWE oraz Polskiego Radia, wyciągi z pism Episkopatu Polski do władz PRL. W materiałach znajdują się również notatki i raporty dotyczące działalności prymasa Hlonda w czasie wojny. Oficerowie SB na polecenie oficjeli PRL starali się w nich udowodnić, że kardynał prezentował wówczas "postawę proniemiecką" i był nastawiony "antyradziecko". Świadczyć o powyższym miały nie potwierdzone informacje o tym, że prymas Polski podczas internowania we Francji przyjmował pieniądze od "władz niemieckich" w zamian za przychylną postawę, a jego rodzina podpisała jedną z niemieckich list narodowościowych. W innych analizach opisywano, że to prymas Hlond osobiście w 1947 roku miał blokować zbliżenie kościoła z władzą ludową głosząc wobec wiernych oraz korespondentów zagranicznych, że "bolszewizm runie w ciągu najbliższych 3 lat". Akta zawierają również szczegółowe wyniki rozpracowania krewnych kardynała Hlonda, fragmenty przesłuchań osób i duchownych zatrzymanych przez UB w latach 50. XX wieku odnoszące się do osoby prymasa.

IPN BU 0639/95 (43/78).

Materiały operacyjne dotyczące tzw. wydarzeń kieleckich z dnia 04.07.1946. W aktach znajdują się raporty Wydziału III WUBP w Kielcach dotyczące powyższej sprawy kierowane do centrali MBP w Warszawie, notatki służbowe, protokoły przesłuchań, interpelacje poselskie oraz wycinki prasowe. W materiałach przechodzi także osoba ówczesnego prymasa Polski kardynała Augusta Hlonda. Ww. w dniu 11.07.1946 udzielił wywiadu dziennikarzom amerykańskim w Warszawie w którym w imieniu całego kościoła w Polsce potępił wypadki kieleckie. Prymas podkreślił że zaistniałe wypadki były "potwornym nieszczęściem" nadmieniając że duchowieństwo w Kielcach na wieść o tym co się stało wydało natychmiast odezwę, wzywając do opamiętania i spokoju. Odezwę odczytywano we wszystkich kościołach w mieście w kolejnych dniach. Kardynał Hlond podkreślił rolę Polaków w ratowaniu Żydów podczas wojny i nadmienił że sam podczas swojego internowania we Francji w latach 1940-1944 ratował "niejednego Żyda polskiego, francuskiego, niemieckiego przed wywiezieniem" udzielając im pomocy oraz schronienia.

IPN BU 1572/731 (MBP 394d).